Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

(דאָנגערסטאג-אויסגאבע)

Nr. 37. זעכסטער יאהרגאנג. פעסט, כז אייר ה'ת'ר'ל'ד'. Pest, den 14. Mai 1874.

דיעזעס בלאטס ערשיינט
צוויימאל וואָכענטליך
אונד קאָסטעט פיר
עסטערריייך-אונגארן
גאנציעהריג 8 גולדען ע. וו.
האלבזיעהריג 4 „ „
פיערטעל„ 2 „ „

פירס אויסלאנד
גאנציעהריג 9 גולדען עסט. וועהר.
האלבזיעהריג 4 „ 50 קרייצער
פיערטעל„ 2 „ 25 „

אנגאנצען
אונד זאנסטיגע פרייווא-אנצייגען
ווערדען מיט 10 קר. פאר 6 שפאל-
טיגע פעטיט-צייל בערעכנעט.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענומערירען
אונד דער פרענומעראנדאָ-פרייס
בעגינגט מיט דעם עסטאנגע דעס
קיסטען בלאטעס.

דיא רעדאקציאָן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
רעסטיגנאסטע נו' 7,
וואהרן מאן אויך דיא פרענומעראנ-
צאנסנאלרעד צו זענדען בעליעבג.
פרענומעראנטענאממלער
ערהאלטען 10% ראבאטט.

אויס דעם אונגארישען רייכסטאגע.

אין דער מאגנאט-זיטצונג דעס אונגארישען רייכסטאגעס שטעללטע דער דעפוטירטע איראני פאלגענדען אנטראג: נאכדעם דיא קרזיזס אונד דער געלד-מאנגעל שאן זייט אייגען יאהרע אנדויערן אונד זיך נאך פאן טאג צו טאג אין ערשרעקענדער וויזע פערגראסערן אונד אים גאנצען לאנדע אונד פאסט אין אללען קלאססען דער געזעלשאפט שרעקליכע פערוויסטונגען אנריכטען — נאכדעם נאך דאס אר-מערע פאלל אין מאנכען געגענדען דעס לאנדעס אן ארבייטס-מאנגעל ליידעט אונד מיט נאטה, יא אין איינגען ארטען שאן מיט דעם הונגער קעמפפט — נאכדעם דיא פערארמונגען, וועלכע דיא רעגיערונג ביז יעצטע פערגאנגענען שטאלטעט זיך אלס אונגענוגענד ערווייזען האבען — נאכדעם עס אויך אים אינטערעס-סע דער רעגיערונג לייגט, דיעזע נאטה צו לינדערן: — זא מאנע דער רייכסטאג דיא רעגיערונג אנווייזען, זאוואהל אין בעטרעף דער קרזיס אונד דעס געלד-מאנגעלס, אלס אויך צור ערפאלגרייכערען מילדערונג דעס נאטשטאנדעס יע פיהרער דיא פאסענדעסטען פערארדנונגען צו פערענשטאלטען.

דיא נאטה איזט אלזא שאן פאר דען רייכס-טאג געבראכט וואָרדען. איראני שילדערטע דיא גראסע ארבייטס-נאטה אין מאנכען געגענדען דעס לאנדעס, אונד אוים אנדערען אונגארישען געגענדען ווירד שאן זאגאר געמעלדעט, דאס דיא לייטע מעהר קיין געטריידע האבען אונד אוים קארטופפעל-שטרייך בראך בארען. דיא זאכע מאג פיעללייכט עטוואס איבערטריעבען זיין, אבער יעדער מוס איינגעשטע-הען, דאס ביז צום נייען געטריידע איינע נאך גראסע הונגערס-נאטה איסבערעכען קאנגטע, ווענ ווייר דייער ווענינסטענס קיין גאנזין שלעכטעס ערגטע-יאהר האבען ווערדען.

אלס דאהער דער איסערסטע לינקע איראני דען אנטראג שטעללטע, דאס דער רייכסטאג דיא רעגיערונג איפפאָרדערן זאלל, בעססערע פערארד-נונגען צור לינדערונג דער נאטה צו פערענשטאל-טען, דא נאבען אללע פארטיען איהרע צוישטיממונג אונד נעמאלס האט נאך איראני זא דען בייפאלל אללער פארטיען פיר זיך ערוואָרבען. אונד אין דער טהאט מיססען עס אויך דיא רעכטען איינגעשטע-הען, דאס דאסיגע, וואס בזיהער דיא רעגיערונג צור לינדערונג דער נאטה געטהאן האט, זא פיעל אלס נאר ניכטס וואר.

אין עסטערריייך האט מאן וועניגסטענס פאר-שוס-קאססען ערריכטעט, אוים פיר דיא האנדעלס-לייטע גנעגען זיכערשטעללונג בייללוגעס געלד צו לייהען — אונד אוים אויך דען ארבייטערן בעשעפ-טיגונג צו געבען, בייטע מאן איינגעבראכט, וואהרוים בז 80 מיללייאָנען גולדען אויסגאבען געמאכט ווערדען; אבער דיער האט דיא רעגיערונג מיט אידערע איינגעגען נאטה צו טהון.

אונזער פינאנץ - מיניסטער גיצי דאסטע דעם רייכסטאגע איינגאיפיהרליכען בעריכט אבער דען שטאנד דער אונגארישען פינאנץ-לאגע איינגע-רייכט אונד דא ווירד מאן ערסט זעהען, וויא עס דעגן אייגענשלף מיט דען פינאנצען דער רעגיערונג שטעהט, אב דיא רעגיערונג נאך גענוג גראפט דאט, אוים אויך נאך אנדערע אונטערשטיטצונג צו קאָנגען. —

דיא געסטרייגע זיטצונג דעס אונגארישען רייכס-טאגעס געהאָרטע צו דען אינטערעסאנטעסטען. — גלייך ביא בעגינגע דער זיטצונג בעאנטוואָרטעטע דער מיניסטער-פרעזידענט ביסטאָ דיא אנפראגע, וועלכע קאלאמאן טיסא אין דער זאמסטאג-זיטצונג אן איהן רייכטעטע. (זיעהע פאריגע נוממער). ביסטאָ זאגטע נור זאָפיעל, דאס זאָלכע מילטער-אויסגאבען נור פאר דיא דעלעגאציאן געהאָרען, וואָפיר אויך נור דיא געמיינזאמען עסטערריייך-אונגארישען מיניסטער פערגאנטוואָרטליך זינד. וואס דיא אונגארישען מי-ניסטער טהון קאָנגטען, אוים ביא פעסטשטעללונג דער מילטער-אויסגאבען דיא שלעכטע לאגע דעס לאנדעס צו בערייכטיגען, דאס האבען זיא אויך געטהאן — אונד עגדליך זינד נאר דיא געכסט-יעהריגען מילטער-אויסגאבען טראטץ דער געשטיי-גערטען לעבענס-מטטעל-פרייזע ניכט האהער אלס דיא הייערען.

אויף דיעזע אנטוואָרט דעס מיניסטערס רעפ-ט'ש'ע'ר'ג'א'ט'אי': „אינע טרויערינג אנטוואָרט איזט דאס!“

נון ערהאב זיך דער אנפראגע-שטעללער מאלאמאן טיסא אונד זאגטע: געעהרטעס הויז! איך האבע זיט זאמסטאג פיעל דאריבער גאבעראבט, וואס מיר דער געעהרטע הערר מיניסטער-פרעזידענט וואהל אנטוואָרטען ווערדע: אבער איך מוס געשטע-הען, דאס איך טראטץ מיינעס פיעלען גאכדענקעס דאריבע ניכט געראממען וואר. דאס דער מיניסטער זא גאר ניכטס אנטוואָרטען ווירד. איך דאכטע, דער מיניסטער ווירד מיר עגטוויעדער זאגען, דאס ער מיט אלל זיינער קראפט אונד מאכט קיינע פער-מעהרונג דער מילטער-אויסגאבען צולאססען ווער-דע, אדער דאס ער אפפען הערויסזאגען ווירד, דאס אונטער דען הייטיגען קרעגערישען פערהעלטנישסען דיא ערהאהונג דער מילטער-אויסגאבען טראטץ דער גאטהלאגע נאטהווענדיג איזט. אבער איינע זאלכע אנטוואָרט איזט איינעס מאנגעס גאר ניכט ווערדיג.

הער ריעף וויעדער טשערנאטאני: „אינע זאלכע אנטוואָרט איזט איין שקאנדאל!“

נון זאגטע טיסא וויטער: איך זאלכעס מינס-טעריאים, וועלכעס זאגט: „איך כאנן דאפיר ניכט פערגאנטוואָרטליך זיין, וויל עס ניכט פאן מיר אב-הענגט“ — זאלל לייבער גלייך אבדאנקען! געעהר-טעס הויז! עס איזט טרויעריג, וועגן שאן דען אונ-גארישע מיניסטעריאים גאר קיינען אינפלוס אויף דיא מילטער-אנגעלעגענהייטען האבען כאנגען! איך געהטע דיא אנטוואָרט דעס מיניסטערס ניכט אן!

הערריף אנטוואָרטעטע מיניסטער-פרעזידענט ביטטאָ:

מאנע מיר דאס געעהרטע הויז ערלייכען, אויף דיא רעדע דעס הערען טיסא איינע בעמערקונגען צו מאכען: איך בעגייפע זעהר וואהל, דאס מיך הערר טיסא פאן אינעס שטאנד-פונקטע אוים צו איי-נער ענטשיעדענען ערקלערונג אין דיעזער אנגעלע-גענהייט דרענגען וואָללטע. דער שטאנד-פונקט דער לינקען איזט עס יא, דיא דעלעגאציאנען, וויל זיא אים 1867-ער אויסגלייך בעגרינדעט זינד, אנציפינדען אונד צו בעוויזען, דאס דער רייכסטאג פאן דען דע-לעגאציאנען צוריקגעדרענגט ווירד: אבער ווער אלס אנהענגער דעס אויסגלייכעס דירפען זאָלכע אנגע-לעגענהייטען, וועלכע אין דיא דעלעגאציאנען געהאָ-רען, ניכט אין דען רייכסטאג שלעפפען דען דאדורך שעדיגען ווער דאס וועזען דער דעלעגאציאָן. דען אינפלוס, דען ווער נור אויף דיא הערארבעטונג דער מילטער-אויסגאבען האבען קאָנגטען, האבען ווער אויך אויסגאבען-בעריכטיגונגען מאָגע הערר טיסא דאס עגדע דער דעלעגאציאנס-בעראטהונגען אב-ווארטען אונד דאנן זעהען, אב דיא מילטער-אויס-גאבען ווירקליך זא שטארק ערהאהט וואורדען.

עגדליך ריכטעטע דער פרעזידענט דיא פראַ-גע: ניממט דאס הויז דיא אנטוואָרט דעס מינס-טערס צור קענטניס — אָדער ניכט?

פאָן 441 דעפיטירטען שטיממטען 171 מיט יא אונד נור 112 מיט נ יין אונד 167 וויאָרען ניכט אים הויזע, זאָמיט איזט דיא אנטוואָרט דעס מיניסטערס מיט איינער מאיָריטעט פאָן 59 שטיממען צור קענטניס גענאָממען.

נאך דיעזער אבשטיממונג ערהאב זיך נון דער מיניסטער-פרעזידענט בישטאָ אונד בעאנטוואָרטעטע דיא אנפראגע, וועלכע הערר איראני אם 24. אפריל אן איהן ריכטעטע (זיעהע נו' 32).

בישטאָ זאגטע: עס איזט וואהר, דאס גראף בייסט אן דען עסטערריייך-אונגארישען געזאנדטען אין פאריז פאר איסבריך דעס דייטש-פראנצאָזישען קריעגעס זא געשרעבען האטטע, וויא עס הערר איראני אנפיהרטע: אבער זא פיעל קאנן איך אויך פעזיטיוען, דאס דאמאלס קיין שרייבטלייבער פער-טראָ צווישען פראנקרייך אונד עסטערריייך בעש זאנ-דען איזט, נאך וועלכעס זיך דיעזע ביידע מעכטע געגענזייטיג צו הילפע גערופען מיסטען. נאפאָלעאָן האט זיך וואהל בעמיהט, אוים עסטערריייך שרייבטלייך דאצו צו פערפפלכטען, דאס עס אהם גענען דייטש-לאנד צו הילפע גערעכנט. אבער עסטערריייך לעס זיך ניכט פערלאקען, אים יאהרע 1869 האט נור נאפאָ-לעאָן מיט עסטערריייך זא פיעל אבגעמאכט, דאס פראנקרייך אונד עסטערריייך מיט קיינער אנדערן מאכט עטוואס פערהאנדלען דירפען, אהנע זיך פריהער גגגענזייטיג הערבער צו בעראטהען אונד צו פער-שטענדיגען. דיא אונגארישע רעגיערונג האט דא-מאלס הייפאָן נאך גאר ניכטס געוואוסט, ווייל עס עבען צו קיינעס שרייבטלייכען פערטראגע געקאָממען וואר, דעגן ווערע עס ווירקליך צו איינעס פערטראגע געקאָממען, דאנן העטטע גראף בייסט אויך דיא אונגארישע רעגיערונג הייפאָן פערשטענדיגען מיססען. —

מיט דיעזער אנטוואָרט גאב זיך זאגאר איראני צופריעדען, ער זאגטע, דאס ער מיט פערגנוגען ער-פאהרע, דאס דיא אונגארישע רעגיערונג פאָן דען געהיימען אבמאכונגען מיט פראנקרייך קיינע קענגנ-נים האטטע, דעגן זאגטע העטטע ער עס יעצט פיר אנגנוט געהאלטען, דאס זיך אונגארן מיט געוואלט אין איינען זאָלכען קריעג איינמישען וואָללטע.

הערריף ערהאב זיך וויעדער דער פינאנצ-מיניסטער קאָלאמאן גיצי, אוים אין איינער גראָ-סען רעדע דיא פינאנצ-לאגע דעס לאנדעס גענריא צו שילדערן אונד אוים דען ראטה דער 21-ער קאָמ-מיסאָן וועגען ערשפאריינגען אנצוועמפפעהלען. דא-ביא צייגטע ניצי אויך אן, דאס מאן זיך יעטצט פאָן דער 153 מיללאָיאָנען-אגלייהע דען צווייטען מהייל לייהען מיססען ווערדע. אנפאנגס גלייבטע מאן, דאס מאן פאָן דען 153 מיללאָיאָנען, וועלכע דאס הייפלד פיר אונגארן לייהט, נור דיא ערסטע העלפטע (76%) ברויכען ווירד; יעטצט אבער ברויכט מאן שאָן אויך דיא צווייטע העלפטע. (זיעהע נאכטראג!)

אויס דעם אונגארישען רייכסטאגע.

אין דער מאגנאט-זיטצונג דעס אונגארישען רייכסטאגעס שטעללטע דער דעפוטירטע איראני פאלגענדען אנטראג: נאכדעם דיא קרזיזס אונד דער געלד-מאנגעל שאן זייט אייגען יאהרע אנדויערן אונד זיך נאך פאן טאג צו טאג אין ערשרעקענדער וויזע פערגראסערן אונד אים גאנצען לאנדע אונד פאסט אין אללען קלאססען דער געזעלשאפט שרעקליכע פערוויסטונגען אנריכטען — נאכדעם נאך דאס אר-מערע פאלל אין מאנכען געגענדען דעס לאנדעס אן ארבייטס-מאנגעל ליידעט אונד מיט נאטה, יא אין איינגען ארטען שאן מיט דעם הונגער קעמפפט — נאכדעם דיא פערארדנונגען, וועלכע דיא רעגיערונג ביז יעצטע פערגאנגענען שטאלטעט זיך אלס אונגענוגענד ערווייזען האבען — נאכדעם עס אויך אים אינטערעס-סע דער רעגיערונג לייגט, דיעזע נאטה צו לינדערן: — זא מאנע דער רייכסטאג דיא רעגיערונג אנווייזען, זאוואהל אין בעטרעף דער קרזיס אונד דעס געלד-מאנגעלס, אלס אויך צור ערפאלגרייכערען מילדערונג דעס נאטשטאנדעס יע פיהרער דיא פאסענדעסטען פערארדנונגען צו פערענשטאלטען.

דיא נאטה איזט אלזא שאן פאר דען רייכס-טאג געבראכט וואָרדען. איראני שילדערטע דיא גראסע ארבייטס-נאטה אין מאנכען געגענדען דעס לאנדעס, אונד אוים אנדערען אונגארישען געגענדען ווירד שאן זאגאר געמעלדעט, דאס דיא לייטע מעהר קיין געטריידע האבען אונד אוים קארטופפל-שטרייך בראך בארען. דיא זאכע מאג פיעללייכט עטוואס איבערטריעבען זיין, אבער יעדער מוס איינגעשטע-הען, דאס בז צום נייען געטריידע איינע נאך גראָ-סערע הונגערס-נאטה איסבערעכען קאנגטע, ווענ ווייר דייער ווענינסטענס קיין גאנזין שלעכטעס ערגטע-יאהר האבען ווערדען.

אלס דאהער דער איסערסטע לינקע איראני דען אנטראג שטעללטע, דאס דער רייכסטאג דיא רעגיערונג איפפאָרדערן זאלל, בעססערע פערארד-נונגען צור לינדערונג דער נאטה צו פערענשטאל-טען, דא נאבען אללע פארטיען איהרע צוישטיממונג אונד נעמאלס האט נאך איראני זא דען בייפאלל אללער פארטיען פיר זיך ערוואָרבען. אונד אין דער טהאט מיססען עס אויך דיא רעכטען איינגעשטע-הען, דאס דאסיגע, וואס בזיהער דיא רעגיערונג צור לינדערונג דער נאטה געטהאן האט, זא פיעל אלס נאר ניכטס וואר.

אין עסטערריייך האט מאן וועניגסטענס פאר-שוס-קאססען ערריכטעט, אוים פיר דיא האנדעלס-לייטע גנעגען זיכערשטעללונג בייללוגעס געלד צו לייהען — אונד אוים אויך דען ארבייטערן בעשעפ-טיגונג צו געבען, בייטע מאן איינגעבראכט, וואהרוים בז 80 מיללייאָנען גולדען אויסגאבען געמאכט ווער-דען; אבער דיער האט דיא רעגיערונג מיט איהרער איינגעגען נאטה צו טהון.

אונזער פינאנצ - מיניסטער גיצי האטטע דעם רייכסטאגע איינגאיפיהרליכען בעריכט אבער דען שטאנד דער אונגארישען פינאנצ-לאגע איינגע-רייכט אונד דא ווירד מאן ערסט זעהען, וויא עס דעגן אייגענשלף מיט דען פינאנצען דער רעגיערונג שטעהט, אב דיא רעגיערונג נאך גענוג גראפט דאט, אוים אויך נאך אנדערע אונטערשטיטצונג צו קאָנגען. —

דיא געסטרייגע זיטצונג דעס אונגארישען רייכס-טאגעס געהאָרטע צו דען אינטערעסאנטעסטען. — גלייך ביא בעגינגע דער זיטצונג בעאנטוואָרטעטע דער מיניסטער-פרעזידענט ביטטאָ דיא אנפראגע, וועלכע קאלאמאן טיסא אין דער זאמסטאג-זיטצונג אן איהן רייכטעטע. (זיעהע פאריגע נוממער). ביטטאָ זאגטע נור זאָפיעל, דאס זאָלכע מילטער-אויסגאבען נור פאר דיא דעלעגאציאן געהאָרען, וואָפיר אויך נור דיא געמיינזאמען עסטערריייך-אונגארישען מיניסטער פערגאנטוואָרטליך זינד. וואס דיא אונגארישען מי-ניסטער טהון קאָנגטען, אוים ביא פעסטשטעללונג דער מילטער-אויסגאבען דיא שלעכטע לאגע דעס לאנדעס צו בערייכטיגען, דאס האבען זיא אויך געטהאן — אונד עגדליך זינד נאר דיא געכסט-יעהריגען מילטער-אויסגאבען טראטץ דער געשטיי-גערטען לעבענס-מטטעל-פרייזע ניכט האהער אלס דיא הייערען.

אויף דיעזע אנטוואָרט דעס מיניסטערס רעפ-ט'ש'ע'ר'ג'א'ט'אי': „אינע טרויערינג אנטוואָרט איזט דאס!“

נון ערהאב זיך דער אנפראגע-שטעללער מאלאמאן טיסא אונד זאגטע: געעהרטעס הויז! איך האבע זיט זאמסטאג פיעל דאריבער גאבעראבט, וואס מיר דער געעהרטע הערר מיניסטער-פרעזידענט וואהל אנטוואָרטען ווערדע: אבער איך מוס געשטע-הען, דאס איך טראטץ מיינעס פיעלען גאכדענקעס דאריבע ניכט געראממען וואר. דאס דער מיניסטער זא גאר ניכטס אנטוואָרטען ווירד. איך דאכטע, דער מיניסטער ווירד מיר עגטוויעדער זאגען, דאס ער מיט אלל זיינער קראפט אונד מאכט קיינע פער-מעהרונג דער מילטער-אויסגאבען צולאססען ווער-דע, אדער דאס ער אפפען הערויסזאגען ווירד, דאס אונטער דען הייטיגען קרעגערישען פערהעלטנישסען דיא ערהאהונג דער מילטער-אויסגאבען טראטץ דער גאטהלאגע נאטהווענדיג איזט. אבער איינע זאלכע אנטוואָרט איזט איינעס מאנגעס גאר ניכט ווערדיג.

הער ריעף וויעדער טשערנאטאני: „אינע זאלכע אנטוואָרט איזט איין שקאנדאל!“

נון זאגטע טיסא וויטער: איך זאלכעס מינס-טעריאים, וועלכעס זאגט: „איך כאנן דאפיר ניכט פערגאנטוואָרטליך זיין, וויל עס ניכט פאן מיר אב-הענגט“ — זאלל לייבער גלייך אבדאנקען! געעהר-טעס הויז! עס איזט טרויעריג, וועגן שאן דען אונ-גארישע מיניסטעריאים גאר קיינען אינפלוס אויף דיא מילטער-אנגעלעגענהייטען האבען כאנגען! איך געהטע דיא אנטוואָרט דעס מיניסטערס ניכט אן!

הערריף אנטוואָרטעטע מיניסטער-פרעזידענט ביטטאָ:

מאנע מיר דאס געעהרטע הויז ערלייכען, אויף דיא רעדע דעס הערען טיסא איינע בעמערקונגען צו מאכען: איך בעגייפע זעהר וואהל, דאס מיך הערר טיסא פאן אינעס שטאנד-פונקטע אוים צו איי-נער ענטשיעדענען ערקלערונג אין דיעזער אנגעלע-גענהייט דרענגען וואָללטע. דער שטאנד-פונקט דער לינקען איזט עס יא, דיא דעלעגאציאנען, וויל זיא אים 1867-ער אויסגלייך בעגרינדעט זינד, אנציפינדען אונד צו בעוויזען, דאס דער רייכסטאג פאן דען דע-לעגאציאנען צוריקגעדרענגט ווירד: אבער ווער אלס אנהענגער דעס אויסגלייכעס דירפען זאָלכע אנגע-לעגענהייטען, וועלכע אין דיא דעלעגאציאנען געהאָ-רען, ניכט אין דען רייכסטאג שלעפפען דען דאדורך שעדיגען ווער דאס וועזען דער דעלעגאציאָן. דען אינפלוס, דען ווער נור אויף דיא הערארבעטונג דער מילטער-אויסגאבען האבען כאנגטען, דען ווער אויך דיא הערארבעטונג דער דעלעגאציאנס-בעראטהונגען אב-ווארטען אונד דאנן זעהען, אב דיא מילטער-אויס-גאבען ווירקליך זא שטארק ערהאהט וואורדען.

עגדליך ריכטעטע דער פרעזידענט דיא פראַ-גע: ניממט דאס הויז דיא אנטוואָרט דעס מינס-טערס צור קענטניס — אָדער ניכט?

פאָן 441 דעפיטירטען שטיממטען 171 מיט יא אונד נור 112 מיט נ יין אונד 167 וויאָרען ניכט אים הויזע, זאָמיט איזט דיא אנטוואָרט דעס מיניסטערס מיט איינער מאיָריטעט פאָן 59 שטיממען צור קענטניס גענאָממען.

נאך דיעזער אבשטיממונג ערהאב זיך נון דער מיניסטער-פרעזידענט בישטאָ אונד בעאנטוואָרטעטע דיא אנפראגע, וועלכע הערר איראני אם 24. אפריל אן איהן ריכטעטע (זיעהע נו' 32).

בישטאָ זאגטע: עס איזט וואהר, דאס גראף בייסט אן דען עסטערריייך-אונגארישען געזאנדטען אין פאריז פאר איסבריך דעס דייטש-פראנצאָזישען קריעגעס זא געשרעבען האטטע, וויא עס הערר איראני אנפיהרטע: אבער זא פיעל קאנן איך אויך פעזיטיוען, דאס דאמאלס קיין שרייבטלייבער פער-טראָ צווישען פראנקרייך אונד עסטערריייך בעש זאנ-דען איזט, נאך וועלכעס זיך דיעזע ביידע מעכטע געגענזייטיג צו הילפע גערופען מיסטען. נאפאָלעאָן האט זיך וואהל בעמיהט, אוים עסטערריייך שרייבטלייך דאצו צו פערפפלכטען, דאס עס אהם גענען דייטש-לאנד צו הילפע גערעכנט. אבער עסטערריייך לעס זיך ניכט פערלאקען, אים יאהרע 1869 האט נור נאפאָ-לעאָן מיט עסטערריייך זא פיעל אבגעמאכט, דאס פראנקרייך אונד עסטערריייך מיט קיינער אנדערן מאכט עטוואס פערהאנדלען דירפען, אהנע זיך פריהער גגגענזייטיג הערבער צו בעראטהען אונד צו פער-שטענדיגען. דיא אונגארישע רעגיערונג האט דא-מאלס הייפאָן נאך גאר ניכטס געוואוסט, ווייל עס עבען צו קיינעס שרייבטלייכען פערטראגע געקאָממען וואר, דעגן ווערע עס ווירקליך צו איינעס פערטראגע געקאָממען, דאנן העטטע גראף בייסט אויך דיא אונגארישע רעגיערונג הייפאָן פערשטענדיגען מיססען. —

מיט דיעזער אנטוואָרט גאב זיך זאגאר איראני צופריעדען, ער זאגטע, דאס ער מיט פערגנוגען ער-פאהרע, דאס דיא אונגארישע רעגיערונג פאָן דען געהיימען אבמאכונגען מיט פראנקרייך קיינע קענגנ-נים האטטע, דעגן זאגטע העטטע ער עס יעצט פיר אנגנוט געהאלטען, דאס זיך אונגארן מיט געוואלט אין איינען זאָלכען קריעג איינמישען וואָללטע.

הערריף ערהאב זיך וויעדער דער פינאנצ-מיניסטער קאָלאמאן גיצי, אוים אין איינער גראָ-סען רעדע דיא פינאנצ-לאגע דעס לאנדעס גענריא צו שילדערן אונד אוים דען ראטה דער 21-ער קאָמ-מיסאָן וועגען ערשפאריינגען אנצוועמפפעהלען. דא-ביא צייגטע ניצי אויך אן, דאס מאן זיך יעטצט פאָן דער 153 מיללאָיאָנען-אגלייהע דען צווייטען מהייל לייהען מיססען ווערדע. אנפאנגס גלייבטע מאן, דאס מאן פאָן דען 153 מיללאָיאָנען, וועלכע דאס הייפלד פיר אונגארן לייהט, נור דיא ערסטע העלפטע (76%) ברויכען ווירד; יעטצט אבער ברויכט מאן שאָן אויך דיא צווייטע העלפטע. (זיעהע נאכטראג!)

* (וויעדער איינע רעוואלו-ציאָן.) אין דעם אונגאַרישען אַרטע קאַד (מיטעלסאַלאַנעער קאָמיטאַט) איז דאָס שאַנק-רעגאַלע קאָמאַנדירט וואָרדען אונד האָט דער אים ליציטאַציאָנס-וועגען פערפאַכטעט איישטאַנק אם 1 אפריל בעגאַנגען. דאָך האָבען איינע קליינערע גרופּע בעזאַמען. דערהאַלב-ווייער ערפאָלגט אונד אַלס פאָן אַרגען איין דיא קלאַגע דער רעגאַל-פאַכטער דיא געטרעטע אם 29 אפריל וועגענאַמען וועדען זאָלטען, דעשטען דיעזע קליינערען גרופּבעזיטצער דאָס פאָלק איין, אים דיעזע וועגנאַמע נכט צוצולאַסען. אין פאָלגע-דאַמיט אונד צוויי פאַנדוטען וואָרדען נעדערגעשלאָגען אונד אַלס נאָך איינע פענדוטען דאַמען, לויף מאַן אין דיא בירגע אונד אין דען טהורמס אונד שלוג דיא גלאָקע אַן דיא זייטע אונד לייטעטע פייער. אַלע בייערן נאַכדען איינגעגאַנגען דייאַנאַבעל אונד וואָלטען איינע פאַרטלעכע שלאַכט לעפערן, מאַן דעטעט גין איין דיא זעלבען דורך דאָס מיליטער שייסען לאַסען, אבער מאַן וואָלטע קיין בלוט-פערגיעסען אונד בראַכטע דיעזע גאַנצע אנגעלעגענהייט פאַר דען וויצע-עשפאַן. —

פרענומעראַציאָנס-איינלאַדונג.

ווי עיזכען אונזערע נעגערטען פרענומעראַנטען, דערען פרענומעראַציאָנס-טעמין אם 15-טען מאַי צו ענדע נעהט (וואָס נאָכין דיעזעלד איין אידרעי אדרעס-שליעסי אנגעצייגט איזט), אידרע פרענומעראַציאָן-גלייך בים עמפאַנג דעזעס בלאַטעס צו עזייען, דאַמיט דיא אויך דיא נעכסטען בלעטער אונזערע-בראָכען ערהאַלטען קאָנען.

נעטעפטבערבט.

פעסטער פרייז.

פאָן אַללען נעגנערען ווירד אין נישטי דענען נעמעלדעט אונד דיא עגנטס-אַרטיקעלען בעסטעטיגט ווד.

וויצען נעגען דיא פאַרגעגע פרייז-נאָטירונג זוד דיא דייטיגען פרייזע אום נכטס געפאַלען. — פער טעפטבערבקאָבע $6,67^1/_2$—$6,72^1/_2$ גולדען.

קוקורוץ פער מאַי-יוני $4,65^1/_2$—4,65 גולדען. — פער יולי-אוגוסט 4,90—4,95 גולדען.

האַפער פער טעפטבערבקאָבע 1,98—2 גול. רעפס $11^1/_2$ גולדען.

מעהל-פרייזע (פער וויצענער צענטנער אמטזאַק, פרייא אַב פעסט): נומ' 0: 16 גולד. 80 קר., נומ' 1: 16 גולד. 30 קר., ני 2: 15 גולד. 80 קר., ני 3: 15 גול. — קר., ני 4: 14 גולד. — קר., ני 5: 12 גולד. 80 קר., ני 6: 11 גולד. 60 קר., ני 7: 11 גול. — קר., ני 8: 10 גולד. 50 קר., ני $8^1/_2$: 9 גולד. 80 קר., פיינע קליע 3 גולד. 80 קר., נאָבע קליע 3 גולד. 40 קר.

תילזענ-פריכטע. וויסע פיאָלען 4,75—5, לינזען אונד ערבסען 6 — $6^1/_2$ גולד. הירזען-בייען 8,20—8,30 גולד. הירזען 4,80—5,20 גולד. — האַפאָמען 4,10 גולד. (פער 60 וויעגער פפונד) מאָהן נרויע 12,50. בלויע 15,5 גולד.

ערדעפפעל: 2,30—2,80 גול. (פער וויעגער עטר.)

שפּיריטוס פיר נעבריך גיין מעטהאָדע 59—60 קר. פיעסהאַפּע-וואַרע 64 קר. פאַס-וויין 65 קר. —

מאָהאַר $^1/_2$—$7^3/_4$ גולדען.—

וויקען 4—גולדען. —

ריבאַל (ראַפּפעלט ראַפּפּעריט) 20,50 גולדען פער צענטנער. —

אונשליט (חלב) 25 — 26 גולדען. —

צוועטשקען. באַסנישע פאַס-וואַרע $19^1/_2$ — 24 גולדען. פער הערבסט 15 גולד. —

האָנינ: גלעטע גלייטעטער 21,50 גולדען. — וויסע 22,50—23 גולד. —

זוכס ראָזעווייס 81 גולד., אים קלייפּערקיפּ 85 —86 גולדען.

וויינשטיין: האָכנדיעזיגע 33 גולד.—

קלעע-זאַמען: אונגאַרישע לוצערנע 24 גול. איטאַליענישע 22 גולדען. —

קנאָפּפערן: פערבישע $12^1/_2$ גול. אונגאַרישע פרישע $15^1/_2$ גולד. — מיטעלע 12—12,50 גולדען, נעגינערע 10 — 10,50 גולדען.

פאַפּריקע (פיעפאַרישע) 35—45 גולד. שאַפטען 65 גולד. —

ליים 28—31 גולד.

פעסטער שלאַכטפיעה-מאַרקט. ביים דעם אם 7-טען ד. מ. היער אבגעהאַלטענען וואָכען-מאַרקטעס וואָרען פערקיפט 975 אָכסען דאָס מאַאר פאָן 125 ביז 395 גולד. 576 קידע דאָס מאַאר פאָן 115—285 גולדען, 190 מעלק-קידע דאָס שטיק פאָן 80—214 גולד. 50 שטיק ביפּפעל דאָס מאַאר צו 155—275 גולד. רינדפלייש פער צענטנער 28 גולד. — קר. ביז 30 גולד. — קר.

שאַפפעללע: פערבישע 128—145 גולד. פער 102 שטיק. באַטשער אונד דייטשוואָללעע 3 — 3,60 גולדען — שווייגע לעמען נעשלאַכטעט $5^1/_2$ גולד. פער מאַאר. —

לאַמפעללע: הייזיגע פאַטטענטיגע 75—78 גולד. פער 102 שטיק. —

נייפּפעללע באַסנישע 120 גולד.

קימצפעללע אָפּפּעל אונגאַרישע פאָן 75 ביז 80 גולדען.

שמאַלען נעבעל-וואַרע 13 — 13,50, קינדערוואַרע 10,50—11,50 גולדען פער 102 שטיק.

לעדער: פּפּפּרדייטשע 40—45 גולדען 95—98 100 גול. דעטטאַ נעקראָפּפּטע פרימאַ 103—105 גולד. אינמאַל פערזוטטעטע טערצען פאָן 18—22-פּפּד. 104 —106 גולד., צווייטאַל פערזוטטעטע טערצען פאָן 25 —30-פּפּד. 100—102 גול. דרייטאַל פערזוטטעטע טערצען פאָן 35—40-פּפּד. 104—105 גולדען. פאַשעהייטע אין גוטער פאַרטע 112—115 גולד. קוההייטע ברוינע ווייכסהייטע צו 140—145 גולד. — ברוינע ווייכסקאַלבפּפּלע (25—260 גולד.

ווייענער פרייזע.

שפּיריטוס: פּרוכט-שפּיריטוס $61,^1/_2$ קר.

ריבאַל 19 גול. לינאַל $^1/_4$—$22^1/_2$ גול.

פעטראָלעאום $11^1/_2$ גולד.

לאָטטע-ציעהונג פאָם 9. מאַי 1874.

אָפען 82 67 65 42 79

אנצייגע.

וויכטיג פיר

פאָדא-וואַסער-פאַבריקאַנטען.

צור בעאַכטונג.

ווייר עמפּפעלען פיר נאַסט-ווירטהע אונד הויזדאַלטונגען דיא אין אונגאַרן בייהער אייגענע נור פאָן אונס ערצייגטען

פאָדא-וואַסער-אפּפאַראַטע,

ווערלעע, וואָס דייגע אונד הייל-פּפּפּטע בעטייפּפּט אַללע

אייסלענדישען אינגעריעפּפען. מיט דיעזע דעזער אפּפּאַראַטע קאָנען זיך ווערעמאַנן דאָס זאָ בעליעבטע גוייאַרדענע, געזונדע מינעראַלע געטראַנק זעלבסט ערצייגען. דיא פרייזע זינד דיא פאָלגענדען: פיר דייטשטעלענד אפּפּאַראַטע בייז 12 וויטעל 9 בייז 20 גולדען דיא גראָסטע.

F. Horn,

Pest Kerepecsher-Bazar

gegenüber dem Nationaltheater.

בעשטעללונגען איים דער פראָווינץ ווערדען מיט נאַכנאַהמע פינקטליך עפּפעקטואירט, עבען זאָ ווערדען אַללע דעפּאָזיטען איים בעסטע אונד בילליגסטע בעזאָרגט.

פרוכטפריי-טאַבעללע

פרוכטע	וויאַלטעטער נומיר	פער צאָלל-צענטנער
וויינען, נאַמענטלי	81	7.30—7.35
„ „	82	7.35—7.45
„ „	83	7.45—7.60
„ „	84	7.60—7.70
„ „	85	7.70—7.75
„ „	86	—.—.—
„ פרייס	81	7.40—7.55
„ „	82	7.55—7.70
„ „	83	7.70—7.80
„ „	84	7.80—7.95
„ „	85	7.95—8.05
„ „	86	—.—.—
„ פעטער נאַיען	81	7.35—7.50
„ „	82	7.50—7.65
„ „	83	7.65—7.75
„ „	84	7.75—7.90
„ „	85	7.90—8.—
„ „	86	—.—.—
„ וויינגעטרעט	81	7.50—7.60
„ „	82	7.60—7.75
„ „	83	7.75—7.85
„ „	84	7.85—8.—
„ „	85	8.—8.10
„ „	86	—.—.—
פער נעטען		
קאַן	80	5.40—5.25
גרינע מאַלן	72	4.30—4.20
„ פיעטער	72	3.65—3.80
האַזעל	50	2.50—2.45
קוקוראַן נאַנאַנער	פער צענטנער	4.70—4.67
אנדערע נאַשענע	צענטנער	1.62—4.65
דעפּפּ קאָרל	75	—.—.—

קורז-טאַבעללע פאָם 9. מאַי

באַללען-מעהל	קר. אַז
נומער 0	29.70
„ 1	28.90
„ 2	28 —
„ 3	26.60
„ 4	24.80
„ 5	22.70
„ 6	20.60
„ 7	19.50
„ 8	18.60
„ $8^1/_2$	17.40
גרעלד-קורן	
וויטער-אַשע	106.15
רוגען	5.38
קעסעלדייר-אונגאַרישע 8 גולדען נעלד.	
שטיק (20 פּאַונט)	8.97
נאַפּאָלעאָנס	8.97
פרייזישע דאָלער (מאַריאַנטהעריסען)	1.66
רוסישע רובעל	1.54
לאָאיז.	
1864-ער לאָאיז פער 100 גולדען	134.75
דעסגלע צו 50	131 —
1860-ער נאַנצע לאָאיז	165.25
דעסגלע אַיינטעל	109.75
1854-ער 4 פּרעצענטיגע שטאַאַטס-לאָאיז	97.50
1839 יעזעטלעך-לאָאיז נאַנצע	295 —
דעסגלע אַיינטעל	218 —
קלאַע יוזענטיגע	20 —
פרעמדע-לאָאיז	157.75
פרעמדע לאָאיז פער 100 גולדען	107 —
פרעמדע לאָאיז פער 50	53 —
נאַשאַו-דאַאַמשטאַדט-פּפּרעמיע-לאָאיז	90 —
באַאַס צו 40 גולדען	30 —

	קר. אַז
באַאַסיי צו 40 גולדען ק. מ.	23.50
פלאָאר צו 40 „ „	26.50
בד. נזנאַס צו 40 „ „	28 —
אַזעוט צו 40 „ „	22 —
וויטיגיסטעטער צו 20 גולדען ק. מ.	24 —
וואַרשעער צו 20 „ „ „	18.50
קנאָלעטשע צו 10 „ „ „	20.75
וויילאַדעלפּפיע צו 10 „ „ „	12 —
מאַסאַטשוזעטס צו 20 „ „ „	12 —
אינדיאַנאַ לאָאיז	13 —
וואַלצענזעטע לאָאיז צו 20 גולדען	15 —
קאַלאָרעדאָער לאָאיז	15 —
מיזאָרי לאָאיז	18 —
דעטטאַ 120 פּראָצענט אינטאַרעסען	48.50
אונגאַרישע פּרעמיען-לאָאיז א 100 גולדען	28 —
דעטטאַ צו 50 גולדען	77.50
	77.25
ווערטה-פּאַפּיערע.	
אונגאַרישע גוטסבעזיטצערען	75 —
אַנגלאָ-אַמעריקאַנער	74 —
דעפּעזיטען	71 —
נאַטיאָנאַל	78.25
בודאַפּעסטער	76.75
אונגאַרישע אינדוסטריע-אַקטיען	93.50
אייזענבאַהן-אַקטיען-אַנלעהען	69.50
אַנגלאָ-אַמעריקאַנער-פּאַפּיער	72 —
אונגאַרישע אַקטיען-פּאַפּיער	98 —
אונגאַרישע אַקטיען-פּאַפּיער	25.25
אונגאַרישע אַקטיען	37.50
אונגאַרישע גוטסבעזיטצערען	54.50
שאַפּאַ אינד פּרעמיען-פּאַפּיער	46.50
אונגאַרישע פּרעמיען-פּאַפּיער	142.50

	קר. אַז
אַנגלאָ-אַמעריקאַנער-פּאַפּיער	740 —
אַנגלאָ-אַמעריקאַנער-פּאַפּיער	375 —
אַמאַרקאַ-אַנגלאָ-אונגאַרישע	55 —
אונגאַרישע-באַנק-אַקטיען	46.50
אַזיאַטישע קאָמפּעניע-פּאַפּיער	175 —
לאָנדאָנ אינטערנאַציאָנאַלע שאַפּפּאַרקאַסע	70 —
אַזיאַטישע באַנקאַ	— —
אונגאַרישע אַנגלאָ-אַמעריקאַנער	— —
אונגאַרישע פּאַסטאַגע-אַקטיען	50
אונגאַרישע דאָנאַו-דאַמפּפשיפפאָרט	190 —
דעטטאַ אייזענ שטראַסען	— —
אונגאַרישע אַנגלאָ-אַמעריקאַנער	— —
דיא צו 5 אינדאַלט פערזעטצט	85 —
דער אונגאַרישע דאָנאַו-דאַמפּפשיפפאָרט-באַנק צו 5 אינדאַלט פערזעטצט	77.50
דער אונגאַרישע אַלגעמיינע אונגאַרישע-אַזיאַטישע-באַנק צו 5 אינדאַלט פערזעטצט	84.50
דעטטאַ צו 6 פערזעטצט	86.50
דער פעסטער אַמעריקאַנער-באַנק	84.75
לאָנדאָנ-בלוק-אַקטיען	85 —
נאַרד-אַמע-באַנק	103 —
אַלפאַלד-פּיפּאַטער	139 —
אונגאַרישע שטעמפּען	48.75
פּרייס בוכען	214 —
דאָנאַו-דאַמפּפשיפפאָרט באַנק אַקטיען	131 —
קאַשיי-אַרבעטער באַנק אַקטיען	136 —
פאַזאַנ-אייזענ באַנק אַקטיען	201.50
פּעסט-וויינער באַנק אַקטיען	246.75
דאָנאַו-שטעמפּשיפפאָרט באַנק	145.50
קרעדיט-אַקטיען	215.75
באַנק-	999 —

Eigenthümer u. verantwortlicher Redakteur M. REIS.

Budapest, 1874. Druck v. Moritz Burian, Waitznerboulevard, Marokkanerhof.

יאהרעם - פערזאממלונג דער ענגלישען ביבעל-געזעללשאפט שטאטיסטיקפינדען, מאן לעזט הייר איינען איסוויז פאר, איז וועלכעס ברייטסלוך איזט, דאס אין ענגלאנד אללין 1,467,278 אונד אים אייסלאנד 1,186,802 ביבעלן אבגעזעטצט וואורדען, אים גאנצען האט דיא געזעללשאפט 71,131,111 ביבעלן פערמחילט, וועהרענד אנדערע געזעללשאפטען אונגעפעהר 50 מיללאיאנען ביבעלן פערברייטעטען, זא דאס אין דיעזעס יאהרהונדרטע 121 מיללאיאנען ביבעלן דורך דיא ביבעל-געזעללשאפט פערברייטעט וואורדען. —

c (אויך איינע חרם געשיכטע.) אין באַרקי (אין גאליציען, טאַרנאפאלער בעזירק) האט דיא גייסטליכקייט איינען „חרם" געלעזען איף אללע כריסטען, וועלכע מיט יודען אומגעהען. קיין כריסט וועלל יעטצט מיט איינעם יודען איין געשעפט מאכען, אדער אים גאר אין דיא נעדיג קאממען. איין יידישער קראנקער וואללטע זיך אם 12-טען מאי איינען וואגען מעשמען, אים נאך מארגאפאל צו פאהרען, אבער קיין פאלנישער ביער געשריטע זיך, מיט דעם יודען צו פאהרען. דא איר דאן באגן בעפיר־כטעטע. דער חרם וואורדע דאהער געגרינדעט, וויל בייא דען בעצירקס-וואהللען דיא כריסטען מיט דען יודען געהאלטען האבען.

* (איינע גייע שטייער.) אונזערע לעזער מאגען ניכט ערשרעקען — דענן ווייר זיר דעסטען זיכער. דאס זיא דיעזע שטייער ניכט צאהللען ווערדען, זיא געהאָרען פאראיסזיכטליך צו דען פראממען, וועלכע נאך איף דאס געבאטה, דאס מאן אים אבצערגטען לעבענס-יאהרע הייראטען זאלל, פיעל אללטען, אבער דיא „הייטיגע וועלט" האלט ניכט מעהר פיעל דאַרויף, אונד טראגטדעם איך דיא דאקטאָרען בעפעהللען, דאס איין מאגן צום פיעראונדזיבאנציגסטען יאהרע הייראטען זאלל זא איבערשטיגען דאך פיעלע יונגע לייטע איך איזר 25 לעבענס-יאהר אונד הייראטען ניכט, יא זיא וואللען גאר צייט אזהרעס לעבענס לערנען בלייבען! וואס זאللען גון דיא פיעלען ארמען מערכען מאכען, וועלכע איף דיעזע וויזיג אהנע מאגן לעבען? וועر זאלל זיא ערנערען? דא האבען גון אינזערע שטייער-פאלישקע, וועלכע שאן אין דער ערפינדונג פאן נייען שטייערן גוט נעאיבט זינד, פאللגעמיר שטייער אנעמפפאהللען: זאבאלד איין יאהرהאבען דער מאגן דאס 25. לעבענס-יאהר פערלייהט האט אונד ניכט הייראטען, זא מוס ער יעהרלוך איינע געוויססע שטייער צאהللען. דיעזע שטייער שטייער אבער ניכט דעם שטאאטע, אונדערנומס דאנו פערווערדע וועردען, אוס דיא ארמען לערנען צוריקגעבליעבענען מערכען צו אונטערשטיטצען. — אין איינער פאָרלעזונג, וועלכע פאן איינעם פראָפאסאָר אין איינעם גימנאזיאום געהאלטען וואורדע, קאממט פאللגענדע שטעللע פאר: עס זינד צוויערליא מענגער: בריינע אונד בלאנדע. דיא בריינען הייראטען עהער, וועהרענד דיא בלאנדען מענגער איך זעהר שווער ענטשליעסען, אין דען עהע-שטאנד צו טרעטען. איבריגענס פפלעגען אָפט בוידע זיך לאנגע צו איבעללעגען אונד לאנגע צו וועהللען. בין זיא ענדליך גריא וועردען אונד זיא דאנן ניכט ווייטער אנ'ס הייראטען דענקען. זיא האللטען מיט דעם גרייסיען פיאזאָפען סאָקראטעס, וועלכער זאגטע: „וועر פיהט הייראטעט, דער בעריעט עס, אונד וועر שפעט הייראטעט, בעריעט עס נאך מעהר." דאס איזט דאהער דיא אורזאכע, דאס זא פיעלע מעדכען, וועלכע דאך ניכט מיט אللער גייאלט איינען מאגן אן זיך בינדען קאָننען, ניכט אונטער דיא הויבע קאממען אונד אللטע יונגפערן בלייבען. דעסהאלב וועהלן זיך דיא הייטיגען מעדכען בייא ציטען אום, אים זיך זעלבסט ערנערען צו קאָننען, זיא וועردען לעהررענגען, טעللענ-אפיסטענגען אונד אין אמעריקא זינד זיא גאר דאקטאָרען. ווייר ראטהען דאהער דעם שטאאטע, ערדעם לערנגען מאגן, דער דאס „25 יאהר איבערשריטטען איינע יונגעזעللליגשטייער אויפצולעגען אונד דען ערטראג דער שטייער צור אונטערשטיצונג ארמער אלט געוואָרדענער מעדכען צו פערווענדען.

* (איך אים רייבסטאגע ווירד געשטאהלען.) אין איינפאכער לאנדמאנ אים ט. ליפטש ע וועלכער אין געשעפטס-אנגעלעגענהייטען נאך פעסט געקאממען וואר, בעזוכטע בייא דיעזער געللעגענהייט עהעפאָרגעטערן דאס לאנדהוס, אום איינער הייסטאגס-זיטצונג בייצוואוהנען. ער האָרטע גון מיט גראָסטער אייפערזוכט אומרייט דיא דעפוטירטען-ריעדען אונד דיעזע געللעגענהייט בעניטצטע אין גענען אידם זיטצענדער שפיצבוב, אום אידם דיא אידר אבצוצייקען. אللס גון דער לאנדמאנ נאך יינער אידר אין דיא טאשע גייפען וואللטע, דא זאה ער ערסט, דאס מאן איך הער שטעהللען קאנן. דער גוטע מאנ קאָننטע נאר ניכט בעגרייפען, וויא מאן אין דעם הויזע, אין וועللכעם אין בילדערן נאך קיللטע געמאכט וואורדען, זאللטען אינגעזעللשקיטען אויסגעזעטצט זיין קאָننען.

* (ניכט-פראממע בפפעל.) אין קיللטע (בייא שיאפאק) וואורדע איינע גייע קירכע אויפגעבייט, בזו 5 הונדערט פראממע קאטהאליקען אים שאפאק; מייסטענס אللע ווייבער אונד מעדכען, וועللכע צו הויזע ניכטס בעסערעס צו'טהון האבען, צאָننען מיט אידרען ראָטהען פאהנען מיט דען בילדערן נאך קיللטע. איך דעם וועגע וווידעטען צוויייא ביפפעל, דיעזע וואורדען בייים אנבליקע דער ראָטהען פאהנען וויילד אונד לעפען אין דיא מיטטע דער פעللען מענשען אונד שטעפען דיא פאהנען-טראגער זאממט דען פאהנען אונד בילדערן נעדער. דאס געשרייא דער ווייבער לאסט זיך דענקען, דריא פאן אידנען זינד איך שווער פערוואונדעט אונד וואָרדען — אונד דיא ליטע קאָننען עס דען בייפפעלן ניכט פערזייהען, דאס זיא אידרע הייליגען פאהנען נידערגעטרעטען האבען.

c (ווער גווווننט?) קיינער, וועלכער דען גווווننטט ברויכט, זאנדערן איממער זאللע, דיא אידן ניכט זא נאטהווענדיג ברויכען. אין טעמעשוואר האט יעטצט איין 90 יאהרע אלטער הייבער מאנן אויף דער לאטטעריע 6000 גולדען געוואָننען. —

* (18000 מרייצער.) אים ווייגער איזראעליטישען שפיטאלע איזט איין „אורח" געשטאָרבען. בייא דעם מאן נאך זיינעם טאָדע אין זיינעם בערעדל 180 גולדען פאנד, אבער ניכט אין נאטען, זאָרדערן אין לייטער קרייצערן. וויא נון דער ארמע אירם דיעזע לאסט מיט דען פיעלען קיפפער-מינצען אויף זיך טראגען קאָننטע — איזט ווירקליך איינע פראגע. —

* (8000 גולדען געשטאהللען אונד 12000 גולדען געוואָننען.) בייא דער ווערסבאהן אין ווייען האט איין בעאמטער נאמענס לעזעמאנן פאן דער באהנ-קאססע 8000 גולדען געשטאהللען אונד איזט געגען איהן בייים ווייגער לאנדעס-גערייכט אייגע שטראפ-גערייכטליכע אינטערזוכונג איינגעלייטעט וואָרדען: אבער לעזעמאנן וואר ניכט צו פינדען. פאָרגען זאממטאג שטעللטע ער זיך זעלבסט פאר דען ריכטער אונד זאגטע: „איך בין דער לעזעמאנן, וועלכער 8000 גולדען פאן דער באהנ-קאססע פערוואונדעט האב, נון האבע איך דייטע איף דער לאטטעריע 12000 גולדען געוואָننען, דאפאן בייל איך נון פאן דען זעלבסט דיא 8000 גולדען צוריקגאהللען!" — לעזעמאנן דעמטע נון 20000 גולדען (8000 גולדען געשטאהللענע אונד 12000 גולדען געוואָننענע): „עטצט אבער, נאכדעם ער דיא געשטאהللענען 8000 גולדען לענגסט פערשווענדעטע, בللיבען אים נור 4000 גולדען — אונד ווידר וואָרדשיגللך דאך איינגעשפערדט ווידען! —

* (שלעכטען ווייין — אונד שלאגע דאצו.) ווערדען ווייר איינע גוטע ווינלעזע האבען? דער שטרייט ווייגען ווייכטער בעאנטוואָרטונג דיעזער פראגע האט איין מעשיגע-לעבען געקאָסטעט. אין וואָרטען וואר נעמליך אם 2-טען מאי דער דאָרטיגע שטאדט-ראָטהסווינצעראנט

מעטש? וואָרום האבט איהר מיך דעם מאָזעס לעזוי זאגען לאסען, דאס מיך מאר אויסגעשטאָהלען האט."

„דער נאכט מאר קאָننן איך יא גלייכגילטיג זיין, איהר האבט אייער גאלד בעקאממען, אונד עס קאָننן אייך גللייך בللיבען, אָב מאר אדער פיל אים שפיעלע איזט?"

„ניין! דיא נאכט איזט מיר גאר ניכט גלייכגילטיג, דיא האט אייך דאצו פערהאלפען, דיא שאנע אסתר אָפען מאר וועגען ציפשען! הענטע איך דיא נשפיגע בערדישונג ענעס וויאָשעס נור אים ענטפערשטאנד אזינען קאָننען, איך ווייד מיך נימעער מעהר דאצו הערגעגעבען האבען, ענעס וואָרט אויסגעשפען."

„איהר זייד אבער דאָך ערהللך בעצאהللט ווארדען?"

„ערהللך? יא, דער צאהלער וואר ערהللך, ווייר בוידע אבער וואָרען דיא ששטעבונגען — אונד איך האבע אייך פאָראויס ערקللערט, דאס איך מיך צו קיינער ששטעבונגעייא הערגעבען."

„אللזו וואס וואللטעט איהר?"

„וואס איך וויל? ניכטס מעהר אונד ניכטס ווייגער אלס מיין פערשולדען. ווייליער נון צו מאכען אונד דעם מאָזעס לעזוי וויא אייך דען עלטערן מאיר דיא נאנצע וואהרהייט איינצוגשטעהען!"

„איך ווייס, וואס איהר וואللט, איהר וואللט יעטצט ווידער גור גאלד, דאמיט איך אייער שווייגען ווייטער בעצאהלע — אللזו קיין הערזיס, וויא פיעל פערللאנגט איהר?" —

(פאָרטעצונג פאָלגט.)

לענגט דען מאָרגען אין איינען זארג, דער זא וויא איין קאָפפער אויסגעזעהען האט אונד בראכטע איהן אין דאס „הקדש" (שפיטאל) — — נון ווייסטען ווייר יעטצט, דאס דער קאָפפער פאָן אנטאָניא דורך אברהם בער אויסגעהאלטען וואורדע.

איינע נעשיכטע נעהאָרט עבען נור דאמאלס צו דען איזטערפפאסאנטען, ווענן זא פיעלע מערקווירדיגע אומשטענדע צוזאממענטרעפפען. אברהם בער איבערזעטצטע דען ششאדטנאָניא דען קאָפפער אויפצוהאלטען אונד צו זאגען דאס איהן מאר דאצו איבערזעטצטע. דאמיט מאיר אלס מוסר (פערזעטצער) פערשאָפען ווידער. אנטאָניא וואוסטע זעלבסט ניכט, וואס אין דעם קאָפפער וואר; ווענן ער נון נעוויסס הענטע, דאס אין דעמזעלבען זיין נראָס-אנקעל אבו יסה מארם לעבט אונד דאס עבען דעזעלבע אויהס איינע נאָפען יזשה(ערכטהייל) צוריקגעלאסען האטטע אונד דאס עס זיך דיזע אים איינע שפיצבובערייא הנדעלט, אום דען אירען מאיר צור פערוויילונג צו בריינגען — וואהרלך ער הענטע דאס ניכט געטהאן! —

ר' משה קאָننטע אין ענעם אבענדע דיא בעוויللיגטען 300 גאלד-גולדען ניכט זאגللיך באר בעצאהللען, דא ער דאמאלס איינע זאللע נאָפען מוטטע בייא זיך ניכט האטטע; דער ששאדט-נאָמאר בעגינגטע זיך מיט דעם פערשפרעכען, אם נעכסטען מאגע דאס גאלד אויסגעצאהللט צו בעקאָממען.

מאגס דאריוף קאם אויך אנטאָניא צו ר' משה, וועלכער איהם גللייך דיא 300 גאלד-גולדען אויסצאהللען וואللטע — אונד אלס זיך נון ר' משה גגגיא אום דען נאמען יאהאָן אנטאָניא ערקונדיגטע אונד ער ערשאָרען האטטע, דאס דיעס עבען דער דעכטמעטיגע עבע פאָן אבן יסה איזט — דא איבערגאב דיר משה עזעס נאָפען אייך ווינע נאָפען עבשאפט.

דיא איבערראשונג דעס נאָפען לעסט זיך דענקען. ער נאָפ גللייך דיא 300 גאלד-גולדען דעס ר' משה צוריק; אבער דיעזע בעקאָننטשאפט צווישען ר' משה אונד אנטאָניא פירטע אויך דאצו, דאס אנטאָניא דיא שאנע אסתר ערבליקטע אונד זיך אין דיעזעלבע יעהר שטאָרק פערליעבטע.

ער וואللטע אللעס מאָגליכע אונזערען; אום דיא אסתר אלס פרייא צו בעקאָממען, ער וואللטע יודע ווערדען; אבער אָבען האטטע ער עיפאהרען, דאס ער זעלבסט דורך ווינע געשיכטע דאצו בייגעטראָגען האטטע, דאס אסתר דיא כלה פאָן אברהם בער נעוואָרדען איזט — נון זאה ער עיסט אין, צו וועللכער אבשיילונג מהאט ער פערللישטע וואורדע אונד יע נראָסער ווינע לעבע צו אסתר וואה, דעסטאָ מעהר שטייגער מע זיך ווין דאס נעגען אברהם בער.

צוויא מאגע פאָר ענעם לין בעזטער קאם אנטאָניא מיט נריממיגען צאָרנענע נעזיכטע אין דאס צימטער דעס אברהם בער אונד מאגע צו נרימען, נאהם ער איינען יעסטל אונד ווענטע זיך דאס נעגען אברהם בער. — דיעזער ערשראָק אונד זאגטע: „וועלכעס צ'סאللע פערדאגטע איך דיא ערגע איהרעס בעזוכס?"

„צוואللל? (שריע אנטאָניא) נין, קיין צוואللל, איך האבע מיט אייך איינע נראָסע אבערגעגנג!"

„אבערגעגנג? איך ווייס פאָן קיינער!"

„יא, איינע פורכטבארע אבערגעגנג, זאגע איך אייך! איהר האבט מיך צום מיששולדיגען איינער אכשיילנען שפטע-ביכערייא נעמאכט!"

אברהם בער ערצשטעהעטע אונד פראגטע: „וויא מיינט איהר דאס?"

„וויא איך דאס מיינע? אָב איהר דאס נאר ניכט ווייס-

מעטש? וואָרום האבט איהר מיך דעם מאָזעס לעזוי זאגען לאסען, דאס מיך מאר אויסגעשטאָהלען האט."

„דער נאכט מאר קאָننן איך יא גלייכגילטיג זיין, איהר האבט אייער גאלד בעקאָממען, אונד עס קאָننן אייך גللייך בللיבען, אָב מאר אדער פיל אים שפיעלע איזט?"

„ניין! דיא נאכט איזט מיר גאר ניכט גלייכגילטיג, דיא האט אייך דאצו פערהאלפען, דיא שאנע אסתר אָפען מאר וועגען ציפשען! הענטע איך דיא נשפיגע בערדישונג ענעס וויאָשעס נור אים ענטפערשטאנד אזינען קאָننען, איך ווייד מיך נימעער מעהר דאצו הערגעגעבען האבען, ענעס וואָרט אויסגעשפען."

„איהר זייד אבער דאָך ערהللך בעצאהللט ווארדען?"

„ערהللך? יא, דער צאהלער וואר ערהللך, ווייר בוידע אבער וואָרען דיא ששטעבונגען — אונד איך האבע אייך פאָראויס ערקللערט, דאס איך מיך צו קיינער ששטעבונגעייא הערגעגעבען."

„אللזו וואס וואللטעט איהר?"

„וואס איך וויל? ניכטס מעהר אונד ניכטס ווייגער אלס מיין פערשולדען. ווייליער נון צו מאכען אונד דעם מאָזעס לעזוי וויא אייך דען עלטערן מאיר דיא נאנצע וואהרהייט איינצוגשטעהען!"

„איך ווייס, וואס איהר וואللט, איהר וואللט יעטצט ווידער גור גאלד, דאמיט איך אייער שווייגען ווייטער בעצאהللע — אللזו קיין הערזיס, וויא פיעל פערللאנגט איהר?" —

(פאָרטעצונג פאָלגט.)

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (דער רוסישע קאיזער) איזט אם 12. מאי ביי א ווייזער דורכרייזע נאך לאנדאן אין אמסטערדאם איינגעטראפען, ער וואורדע פאם קאנינג אונד דען פרינצען אם באהנהאף בעגריסט אונד פאם פאלקע מיט בעגייסטערונג עמפאנגען. וויא עס הייסט, ווירד דער רוסישע קאיזער ביז צום 20. מאי אין ענגלאנד פערוויילען. דיא פאלטישען פערברעכער אים רוסיש-פאלען, וועלכע פאן איהרעם לאנדע פערטרייבען וואָרדען, אונד זיך יעטצט אין ענגלאנד איפהאלטען, וואָלען דיא אנוועזענדייט דעם רוסישען קאיזערס בעגיטצען, אום אן איהן אין געוויסע בעגאנדונג איינצורייבען. 60 פאל-נישע „עמיגראנטען" האבען בערייט אין געזיך אן דען רוסישען קאיזער אבגעפאסט. אין וועלכעם גע-בעטען ווירד, דאס ער איהנען דיא פרייע רוקקעהר אין איהרע היימאט ווידער ערלויבע. אונדעסען גלויבט מאן קוים, אב דעם איהנען דער רוסישע קאיזער בעווילליגען ווירדע.

* (אויסצייכנונג איינעס איזראעליטען.) דעם בערוהמטען יידישען גראפ-הענדלער אין בראדי, מאיר עדלען פאן קאללוי, וואורדע פאם קאיזער אין אנערקענונג זיינעס געמיינ-נישטיגען אונד וואָלטהעטיגען ווירקענס דער אָרדען דער אייזערנען קראנע דריטטער קלאסס טאקס-פרייא פערליהען.

* (איין עסטערריך-שפאניי-שער קריעג) ווערט באלד אויסגעבראכען. דיא שפאנישען בעוואפנער פאן וואלענציא האבען דען דאָרטיגען עסטערריך-אונגאַרישען גאנזול בע-שיפפט אונד מיפהאנדעלט. שנעלל טעלעגרא-פירטע גראף אנדראשי נאך מאדריד אן דיא שפא-נישע רעגיערונג „ענטוועדער גענוג-טהוונג אדער קריעג!" — אם 12. מאי קאם צו דער גענעראל-קאפיטאן פאן וואלענציא צום עסטערריך-אונגאַרי-שען גאנזול, באט איהן טייזענדמאל אום פערצי-הונג אונד פערזיכערטע דאס ער זאָגליך דיא שול-דיגען נאך דער שטרענגע דעם געזעטצעס בעשטראַ-פען ווערדע.

* (איין פורכטזאמער העלד.) זאנגטאג וואר דער פפערדע-רענען, וועלכעם אויף אינזער גוטגעזינען האטטע, אין 14 יעהריגער יונגע, נאמענס סיטשיפיטשאף, האט דען 2-טען פרייז געוואנגען, אונד אלס דער קאָנג פאן דער געשיקלכמיט דעזעס יונגען מאנגעס הערטע, ליעס ער איהן צו זיך רופען. ער קאם אויף, וואָר אבער זעהר פורכטזאם פאר דען קאָנג צו טרעטען. אונד אלס ער נון דען קאָנג אין בעגלייטונג דער פעלען

פאללייעטאָן.

אם ל"ג בעומר.

(3-טע פאָרטזעטצונג.)

נור נאך וועניגע יאהרע דורעטע דיעזע ברוידערינע לע-בענסווייזע צווישען מיינען עלטערן אונד שאן נאך פיף יאהרען שטאארב דיעזע מיין פאטער אונד וואָרד איך דיעזע בעגראבען. אלס איך איהן אין דען מאנען דיינער לעטצטען קראנקהייט בע-זוכט האבע, מוסטע איך איהם פערשפרעכען, זאָ לאנגע דיא מוטטער לעבט, נייא אידער צו בלייבען, אבער גלייך נאך איהרעם טאָדע איין אפפענטליכער אונד פערלייגטער יודע צו זיין אונד דא-פור צו וואָרנען, דאס איך איינסט אויך אויף דעם דעזיגען יידישען פייער-הארד נעבען איהם בעגראבען ווערדע.

איך לעבטע ווייטרעם אומגעפערפאָרט אין דארמשטאדט מיט מיינער מוטטער, וועלכע איין האהעס אלטער פאן 104 יאה-רען ערלייכטע, דיא שטארב ערסט אים פערפלאסענען יאהרע אונד איך שטעהע הייטע אין מיינעם 74. לעבענס-יאהרע. איך קאם נון הערבער. אום דא אלס יודע צו שטערבען אין דעזיגע דייזע, וועלכעם מיר מיין טייער דערגער אנקרלאסט אונד דא מיינע מאנע נעצאהלט זינד, זאָ וויל איך דען לעטצטען וויללען מיי-נעס זעלינען פאטערס ערפיללען. — —

זאָ לוישעע דיא פאם אלטען אבגעפאסטע שריפט, רמשה לעווי רונצעלטע אפט דיא שטיינע, דא איהם פיעלעס נוכט גע-פאללען האטטע, אבער דער אלטע אבן יפה אנטע איהם: „איך האבע אייך ווידערער פארשטעהער דער דעזיגען נעמיינדע צו מיר בישטען לאסטען, דענן נור דורך אייערע געפיללינע מיט-נון, מיינעטוועגען! דורך דיא בעשניידונג ווירד איהר דאך אין יודע אונד איהר בעקענט אייך פייווללין עטוס יודענטהום, זאָ וויל איך אייערע בישטע ערפיללען."

„נאטט יונגע אייך דאפר! נון האבע איך אבער נאך אייגע בישטע אן אייך!"

„לאסטעט מיך אויך דעזיגע האבען!"

„פאן מייגער לענגסט פערשטאָרבענען שווייסטער בעפיל-דעט זיך נור אין אייגעגער עקעל אם לעבען. פאללייך איזט דעזיגער אויך מיין רעכטפערטיגער ערבע. מאן אנט. דאס ער דייגער שטאדט-נאטאר איזט. ער איזט אין האבענזוואכסענער יונגע אונד הייסט יאהאן אנטאָניא. — אין עגעס צווייסען קאמפען בעפינדעט יא דאס. וואס אין פאן מיינעס פע-מאגען אלס ערבטהייל בעשטעמט, אללעס איבערגע נעהאָרס מיינעס ביאזוגען דיינער — דא ווערדעט אידער נון דאדען טראַ-טען, דאס דעזיגע אידער נעראָיגעס בעקאָמען וואללען."

„אך ווילל איך אין נאָטטעס נאמען אויך דעזיגען וואונש ערפיללען!"

„דאקטאר הענייער האט אייך מיר אלס אייגען פיאמען נאָטטעס-פירכטיגען מאנן נעשילדערט. יעדער צוג אין אייגעס עהרלייכען געזיכט בעשטעטיגט מיר דעזיגעס — אונד זאָ וויל איך דענן אייגעגעס וואָרט פערטרויען אונד הויט שטערבען."

— — —

דעזיגעס וואר דאס געשפרעך צו ערדע. ר' משה ל ע ווי נגנג נאך הויזע אונד דער דעזיגער פאן אבן יפה האט דיא צווייא קליינען קאסטען אין דאס הויז דר' משה געטראגען.

דרייא טאגע דעזיגרוף שטארב דער אלטע אבן יפה. עס וואורדע זאָ געטהאן. וויא פערארבעדעט אונד וואָרדען וואר. מאן וויזקונג ווירד עס מאגליך ווערדען, דאס מיינעס פאטערס לעטצ-טער ווילל נעשעהע."

„וואס איך שהון קאנן, ווילל איך אין נאָטטעס נאמען טהון" (אנטע ר' משה לעווי).

„דאָרט אויף דעם בישע שטעהען צוויי א קליינע קאסטען, אין דעם קליינערען דיר 8000 שטיק ווילבער-מינצען, וועלכע איך דער דעזיגען „ברה קדישא" אונטער דער בעדינגונג פערמאכט דאס איהר מיך נאך מיינעם טאָדע געבען מיינעס פאטער בע-גראבעס. וואללעס איהר מיר נון אפפען דערזיסאונגען, אב איהר מיינע בישטע ערפיללען ווערדעט?"

„איך ווילל נכט לייגנען. דאס דיא ערפיללונג אייערער בישטע מיך אין גראָסע פערלעגענהייטען פערזעטצט. וועגן דיא דעזיגען קאסטאָלקען דאס ערפאהרען ווערדען, דאס ווייר אייגען, דען דיא פיר אייגען קאסטאָלקען דאלטען, נאך וועגס טאָדע אויף דעם יידישען פייערהאפען בעגראבען, דאנן בריינגע איך דאס גאָסטע אונגלוק אייגע דיא נאנצע דעזיגענע געמיינדע. ווייר לע-בען נאך אין אייגעס אייגע אונד אין אייגער צייט. זאָ דער אי-בערטרעטט פאם בייסטעגטהום צום יודענטהום מיט דעם פייער-מאָדע בעשטראָפט ווייר."

„אבער איך קאנן אייך פערזיכערן, דאס דיא קאסטאָלי-קען עס נכט ערפאהרען ווערדען. מיין אלטער דעזיגער, טראָטצ-דעם ער אין פיאמער קאסטאָלק איזט, איזט מיר זעהר טייא, איהם קאנגעט אידער אללעס פערטרייען. אויך דאקטאר הענייער, דער מיך בעהאנדעלט. ווייס פאן מיינעם גערעכטיגסט אונד ער ווירד עס אויך שאן פערזיכערען, דאס גלייך נאך מיינעם טאָדע אין מיין בעשטע איין אנדערער טאָטער געלעבט ווערדען ווירד, ווערדענד איך דאנן אויף דעם יידישען פייערהאפען בע-גראבען ווערדען קאנן."

„נון, מיינעטוועגען! דורך דיא בעשניידונג ווירד איהר דאך אין יודע אונד איהר בעקענט אייך פייווללין עטוס יודענטהום, זאָ וויל איך אייערע בישטע ערפיללען."

„נאָטטע יונגע אייך דאפר! נון האבע איך אבער נאך אייגע בישטע אן אייך!"

„לאסטעט מיך אויך דעזיגע האבען!"

„פאן מייגער לענגסט פערשטאָרבענען שווייסטער בעפיל-דעט זיך נור אין אייגעגער עקעל אם לעבען. פאללייך איזט דעזיגער אויך מיין רעכטפערטיגער ערבע. מאן אנט. דאס ער דייגער שטאדט-נאטאר איזט. ער איזט אין האבענזוואכסענער יונגע אונד הייסט יאהאן אנטאָניא. — אין עגעס צווייסען קאמפען בעפינדעט יא דאס. וואס אין פאן מיינעס פע-מאגען אלס ערבטהייל בעשטעטיגט, אללעס איבערגע נעהאָרס מיינעס ביאזוגען דיינער — דא ווערדעט אידער נון דאדען טראַ-טען, דאס דעזיגע אידער נעראָיגעס בעקאָמען וואללען."

„איך ווילל אייך אין נאָטטעס נאמען אויך דעזיגען וואונש ערפיללען."

„דאקטאר הענייער האט אייך מיר אלס אייגען פיאמען נאָטטעס-פירכטיגען מאנן נעשילדערט. יעדער צוג אין אייגעס עהרלייכען געזיכט בעשטעטיגט מיר דעזיגעס — אונד זאָ וויל איך דענן אייגעגעס וואָרט פערטרויען אונד הויט שטערבען."

— — —

דעזיגעס וואר דאס געשפרעך צו ערדע. ר' משה ל ע ווי נגנג נאך הויזע אונד דער דעזיגער פאן אבן יפה האט דיא צווייא קליינען קאסטען אין דאס הויז דר' משה געטראגען.

דרייא טאגע דעזיגרוף שטארב דער אלטע אבן יפה. עס וואורדע זאָ געטהאן. וויא פערארבעדעט אונד וואָרדען וואר. מאן

גענגראלע ערבלוקטע. בעקאם ער נאך גראָסערע פורכט — אונד לייגט אויף אונד דאפאן. ער וואר מיט זאָלכער שנעללינקייט פאן דעם קאָנינג וועגגעלוי-פען, דאס מאן איהן גאר נכט איינהאָלען קאָנגטע. דער קאָנג, לאכטע הערצליך איבער דען פורכט-זאמען העלדען.

* (דעפוטירטענ-וואהל.) אין גראָסווארדיין וואורדע געסטערן דיא וואהל איינעס דעפוטירטען פאָרגענאָממען, דער געמעסיגטע לינקע טעלעסקי ערהיעלט 384 אונד זיין גענעגי-קאָנדידאט דוש, וועלכער אין איסערסט-לינקער איזט, ערהיעלט נור 333 שטיממען. זאמט איזט טע-לעסקי געווהלט.

* (קייגע בעשניידונג.) אויס שטוהלווייסענבורג ווירד פאלגענדעס געמעלדעט: איינעס מיטגליעדע דער היעזיגען פאָרטשריטס-געמיינדע, נאמענס האהן, וואורדע פאר מעה-רערען וואכען אין זאהן געבאָרען. הערר האהן גינג נון צום דאָרטיגען פרעדיגער קאָהוט, אום זיינען נייגעבאָרענען זאהן אין דיא מאטריקען איינ-שרייבען צו לאסען אונד ערקלערטע דאביי, דאס ער זיינען זאהן נכט בעשניידען וואללע. דער פרע-דיגער וואָללטע דאהער דען אינבעשניטטענען אין דיא יידישען מאטריקען נכט איינשרייבען. האהן וועגדעטע זיך נון אן דיא שטאדט-בעהאָרדע, דיא שטאדט-בעהאָרדע וועגדעטע זיך אן דאס קולטוס-מיניסטעריאום אונד דאס מיניסטעריאום איבערגאב דעזיגע אנגעלעגענהייט דער איזראעליטישען קאָנג-גרעס-לאנדעס-קאנצליא — אונד דעזיגע קאנצליא פאָרדערטע דען יוסענבורגער פרעדיגער איך, דען אינבעשניטטענען האהן איינזאמערקולטירען אונד דאנבען צו בעמערקען, דאס דער איינגעטרעבע-גע נכט בעשניטטען וואָרדע, וואס נון איך דער פרעדיגער געטראן האט. — איבער דען „פסק בורח דן" דער קאָנגרעס-קאנצליא בריכטען ווייר קיינע בעמערקונגען צו מאכען, ווייר איבערלאסען דיא איינזיכטען איינזאמען לעזערן. אבער איר ענטשולדיגונג דעם הערען האהן וועללען ווייר פאָל-גענדען ווייטע ערגעהלען: נכט ווייס פאן יוסענ-בורג עקסטערט איינע ערגעהלען: דערען אנפאנגס-בוכשטאבע אין מ אונד דער ענדע-בוכשטאבע אין ר איזט. אין דעזער שטאדט וואהנטע אייך אין יודע, וועלכער הארן געהיסען אונד ווייל ער בייא יונגעם בייכטהומע נעמאלס פיר וואהלטעטע צוויקע עטוואס שפערדעטע, נאנגטע מאן אידן אייך כלב (הונד). אמט וואר איקאיינער אונד דערזעל-בען פערזאָן דייא נאמען, 1) יודע (ישראל), 2) האהן (תרנגול) אונד 3) הונד (כלב). דערזעלבע וואר אבער דאבייא אייך געגען דען אבבגעער אין גראָסער

פאללייעטאָן.

אם ל"ג בעומר.

(3-טע פאָרטזעטצונג.)

נור נאך וועניגע יאהרע דורעטע דיעזע ברוידערינע לע-בענסווייזע צווישען מיינען עלטערן אונד שאן נאך פיף יאהרען שטאארב דער מיין פאטער אונד וואָרד איך דיעזע בעגראבען. אלס איך איהן אין דען מאנען דיינער לעטצטען קראנקהייט בע-זוכט האבע, מוסטע איך איהם פערשפרעכען, זאָ לאנגע דיא מוטטער לעבט, נייא אידער צו בלייבען, אבער גלייך נאך איהרעם טאָדע איין אפפענטליכער אונד ערלייגטער יודע צו זיין אונד דא-פור צו וואָרנען, דאס איך איינסט אויך אויף דעם דעזיגען יידישען פייער-הארד נעבען איהם בעגראבען ווערדע.

איך לעבטע ווייטרעם אומגעפערפאָרט אין דארמשטאדט מיט מיינער מוטטער, וועלכע איין האהעס אלטער פאן 104 יאה-רען ערלייכטע, דיא שטארב ערסט אים פערפלאסענען יאהרע אונד איך שטעהע הייטע אין מיינעם 74. לעבענס-יאהרע. איך קאם נון הערבער. אום דא אלס יודע צו שטערבען אין דעזיגע דייזע, וועלכעם מיר מיין טייער דערגער אנקרלאסט אונד דא מיינע מאנע נעצאהלט זינד, זאָ וויל איך דען לעטצטען וויללען מיי-נעס זעלינען פאטערס ערפיללען. — —

זאָ לוישעע דיא פאם אלטען אבגעפאסטע שריפט, רמשה לעווי רונצעלטע אפט דיא שטיינע, דא איהם פיעלעס נוכט גע-פאללען האטטע, אבער דער אלטע אבן יפה אנטע איהם: „איך האבע אייך ווידערער פארשטעהער דער דעזיגען נעמיינדע צו מיר בישטען לאסטען, דענן נור דורך אייערע געפיללינע מיט-

---